

BAŞKALARININ TANRISI

MİNE SÖĞÜT

ROMAN

2. BASKI

♥ can
çağdaş

MİNE SÖĞÜT
BAŞKALARININ
TANRISI

Can Çağdaş

Başkalarının Tanrısı, Mine Söğüt

© 2022, Can Sanat Yayınları A.Ş.

Tüm hakları saklıdır. Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

1. basım: 2022

2. basım: Temmuz 2022, İstanbul

Bu kitabın 2. baskısı 5000 adet yapılmıştır.

Dizi editörü: Cem Alpan

Düzeltili: Burçin Gönül

Mizanpaj: Bahar Kuru Yerek

Sanat yönetmeni: Utku Lomlu / Lom Creative (www.lom.com.tr)

Kapak uygulama: Ezgi Arslan / Lom Creative (www.lom.com.tr)

Resim: Bahadır Baruter

Baskı ve cilt: Melisa Matbaacılık Yayıncılık San ve Dış Tic. Ltd.

Maltepe Mah. Davutpaşa Çiftelhavuzlar Sk. No:16 Acar San. Sit.

Zeytinburnu, İstanbul

Sertifika No: 45099

ISBN 978-975-07-5684-9

CAN SANAT YAYINLARI

YAPIM VE DAĞITIM TİCARET VE SANAYİ A.Ş.

Maslak Mah. Eski Büyükdere Cad. İz Plaza Giz, No: 9/25, Sarıyer / İstanbul

Telefon: (0212) 252 56 75 / 252 59 88 / 252 59 89 Faks: (0212) 252 72 33

canyayinlari.com/9789750756849

yayinevi@canyayinlari.com

Sertifika No: 43514

MİNE SÖĞÜT
BAŞKALARININ
TANRISI

ROMAN

♥can

Mine Söğüt'ün Can Yayınları'ndaki diğer kitapları:

Aşkın Sonu Cinayettir, 2016

Alayına İsyan, 2020

Deli Kadın Hikâyeleri, 2022

Gergedan, 2022

MİNE SÖĞÜT, 1968'de İstanbul'da doğdu. 1985'te Kadıköy Kız Lisesi'nden mezun oldu ve aynı yıl İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Latin Dili ve Edebiyatı Bölümü'ne girdi. Lisans eğitimini 1989'da tamamladı ve aynı bölümde yüksek lisansa devam etti. Gazeteciliğe 1990'da *Güneş* gazetesinde başladı. Daha sonra *Tempo* dergisi ve *Yeni Yüzyıl* gazetesinde çalıştı. *Haberci* adlı televizyon belgeselinin metin yazarlığını yaptı. Çeşitli dergi ve gazetelerde yazı ve röportajları yayımlandı. 2013-2021 yılları arasında *Cumhuriyet* gazetesinde köşe yazarlığı yaptı.

Yapıtları: *Adalet Cimcoz/Bir Yaşamöyküsü Denemesi* (biyografi, 2000), *Beş Sevim Apartmanı* (roman, 2003), *Sevgili Doğan Kardeş* (araştırma, 2003), *Kırmızı Zaman* (roman, 2004), *Aşkın Sonu Cinayettir/Pınar Kür'le Hayat ve Edebiyat* (söyleşi, 2006), *Şahbaz'ın Harikulâde Yılı 1979* (roman, 2007), *Dolapdere/Kürt Kediler Çingene Kelebekler* (deneme, 2009), *Madam Arthur Bey ve Hayatındaki Her Şey* (roman, 2010), *Deli Kadın Hikâyeleri* (öykü, 2011), *Darbeli Kalemler* (derleme, 2011), *Gergedan/Büyük Küfür Kitabı* (öykü, 2019), *Alayına İsyân* (deneme, 2020).

1

Sabahın erken saatlerinden beri şehrin üzerini kaplayan yoğun sis yeni dağılmış. İptal edilen vapur seferleri tekrar başlamış. İnsanlar, büyük bir felaketten kaçır gibi itişerek iskeleye doğru koşturuyorlar. Ben öylece duruyorum.

Benim ne geç kaldığım bir işim var, ne de bir telaşım. Vapur iskelesinin yanındaki taşlığa çömelmiş karşı kıyıya, o görkemli saraya bakıyorum, yanımdan geçen insanların saatlerine bakıyorlar. Ben o sarayın bir zamanlar birilerinin evi olduğunu düşünüyorum, onlar evlerine dönme saati geldiğinde vapurun çalışır çalışmayacağından endişeleniyorlar. Ben doğumu ve ölümü düşünüyorum, onlar hayatta kalmanın yolunu. Benim aklımda olanlar ve olmayanlar, onların aklında olacaklar ve olmamışlar. Ben hep şimdiki zamandayım, onlar hep gelecek zamanda.

Bu mudur hayat Efsun Ablâ?

Efsun Ablâ'dan cevap yok. Kucağında paket paket kâğıt mendil, tekerlekli sandalyesinde uyukluyor. Mendil alanların onu uyandırmadan usulca kucağına bıraktıkları metal paraların üzerine düşen ışık, çiçekli elbisesinin yakasındaki teneke broşa yansıyor parlıyor.

Bu noktada daha önce çömelmiş, vapurlara, karşı kıyıya, saraya, köprüye, camilere, martılara ve denizana-

larına bakarak tuhaf şeyler düşünmüş, dilenmiş, kendisini acındırmış, dünyayı umursamamış, herkesin utandığı şeylerden utanmamış, herkesin yaşadığı şeyleri yaşamamış bizim gibi insanların ve bizlere bakan ve bizlerin yanından geçip giden ve bizlere karşı acımayla öfke arası duygular besleyen başkalarının varlığının ebediliği bir bulut gibi tepemizde.

O bulutun gölgesinde durmaksızın hissettiğim biz ve onlar hissi bana şu an iyi geliyor. Bizim bakacak bir saatimiz, gidecek bir işimiz, faturalarını ödemekle yükümlü olduğumuz bir evimiz, başlarına bir şey gelmesinden korktuğumuz bir ailemiz, inandığımız bir tanrımız... yok mu gerçekten?

Yok. Benim epeydir yok. Ama bir zamanlar vardı. Efsun Ablanın? Ondan emin değilim.

2

“Ne sayıklıyorsun yine Musa?”

“Ne sayıklıyorum Adnan Abi?”

“Şairrrrr köpek... Ölmedin yine dirildin di mi?”

“Dirildim Efsun Abla.”

“Ablan kurban olsun sana!”

Ablam kurban olur mu bana?

Olmuyor. Yüz yaşındaki, bin yaşındaki, dünyanın yaşındaki Efsun Abla’dan hiçbir şey olmuyor.

Kahvedeyiz. Kahve okyanusta bir ıssızlık. Kimseye ait olmayan bir yer. Ne bana ne Adnan Abi’ye ne Efsun Abla’ya. Öyle. Bir başına. Kahvenin ahşap duvarlarında rengi solmuş eski posterler. Posterlerde hiçbirimizin gitmeyeceği dağlar, denizler, göller, dereler. Çalışmayan iki saat, biri guguklu. Çay ocağının arkasındaki raflarda kenarları kırık fincanlar, kenarları kırık cam bardaklar. Tah-ta masalarının üzerinde bin bir leke. Pencerelelerinin ahşabı harap. Camlarındaki kırıkların boşluğuna gerilmiş naylonlar, kahvenin sigaradan yorgun ciğerleri gibi, uğul uğul. İçerisi kömür kokuyor ve hiçbir zaman gerçekten ısınmıyor. Burası herkesin vazgeçtiği bir yer. Her şeyin gözden çıkarıldığı bir kuytu. Bu sayede akşamları burada barınabiliyoruz. Müşteriler gittikten sonra, el ayak çekilince deliklerinden çıkan böcekler gibi, ateşi korlaşan ve

usul usul kül olan sobaya yaklaşıyoruz. Üşümekle ısınmak, donmakla çözülmek, var olmakla yok olmak arasında kendimize bir yer buluyoruz.

Bu kahve bize bazen bir rahim, bazen de bir mezar. Kuytusunda saklanıyoruz, çürüyoruz, kokuşuyoruz ama bir şekilde yaşıyoruz. Şehir üzerimize geldikçe bu deliğe kaçıyoruz. Bize ne “gel” diyen var ne “git”. Yokmuşuz gibi. Ya da hep buradaymışız gibi. Yokluğumuzla varlığımızın birbirine bu kadar yakın olduğu tek yer. Bu kahve her yer.

Her sabah burada doğuyoruz ve her akşam burada ölüyoruz. Sabahtan akşama bin ömrü burada tüketiyoruz. Kahvenin tahta sandalyeleri gibi, tahta masaları gibi, taş zemini ve ahşap duvarları gibi, kirli tavanı gibi, gıcırdayan kapısı gibi, asla tam olarak kapanmayan pencereleri gibi, galvaniz sobası gibi, lodoslarda içeri içeri tüten bacası gibi, plastik çay tabakları gibi, ince belli cam bardakları gibi, bakırı kararmış cezveleri gibi, kaymaz tepsileri gibi, demirbaşınız buranın. Ben, Efsun Abla, bir de Adnan Abi.

“Bizden sonra tufan,” diyor Efsun Abla.

“Bizle birlikte tufan,” diyor Adnan Abi.

“Tufan?” diyorum ben.

Aralarında yeniyim, onların bildikleri bir sürü şeyi bilmiyorum.

“Yıkılacak bu kahve,” diyor Adnan Abi.

“Yıkılacağız hepimiz,” diyor Efsun Abla.

Üçümüz de ciğerlerimize derin birer nefes çekiyoruz. Üçümüz de o içimize çektiğimiz nefesi biraz tutuyor, hemen geri vermiyoruz.

Adnan Abi çay ocağında duruyor, hatta orada uyuyor. Ben hep sobanın çaprazındaki masada oturuyorum. Efsun Abla'nın tekerlekli sandalyesi kapının solundaki pencerenin önünde. Bazen o pencereden hep birlikte dışarı bakıyoruz, bazen içeri.

Dışarıda başımıza gelenlerden ve içerde başımıza gelmeyenlerden müteşekkil güvenli varsaydığımız bir hayatı paylaşıyoruz.

Hepimizin geçmişinde yarım yamalak bir gerçeklik ve bolca hayal var. Anlattığımız hikâyelerden birbirimizi yarım yamalak tanıyoruz. Hepimiz birbirimizin hikâyelerine, hiç sorgulamadan, olduğu gibi inanıyoruz. Bizi bir arada tutan tek şey bu inanç.

Aramızdaki bağ aslında pamuk ipliğine bağlı. Birimiz sussa, anlatmasa, kopar.

Kopmuyor daha. O incecik bağın gücüne şaşırmadan, sanki her şey olağanmış gibi hep birlikte yaşıyoruz ve her şey ama her şey hakkında durmadan konuşuyoruz.

En çok da Efsun Abla'nın bacaklarını konuşuyoruz. Onun bacakları kesik. Tam dizlerinin altından. Bedeninden aşağıya doğru iki sarkıt gibi uzanıyorlar. Yere varmamamın havailiğiyle boşlukta sallanmaktalar ve bacakları iki dizinin altından ayaklarına bağlanan, yani bedeni tam olan insanlara, yani bize, hepimize, kendisinden başka herkese, bastığımız yeri terbiye heveslisi birer devasa parmak gibi gösterircesine, havada tık diye kalmaktalar. Uçlarında, insan bedenini hiç beklenmedik bir yerde sonlandırmanın görkemli kibri.

Efsun Abla kesik bacaklarına "uçlarım" diyor.

Uçlarımı tut.

Uçlarım yara oldu.

Uçlarım acıyor.

Uçlarıma çaputlar bağla.

Uçlarımdan öp beni.

Uçlarımı kucakla.

Bacaklarının neden kesik olduğunu soranlara, dudaklarının arasında sönmüş bir izmarit, verdiği cevap hep aynı.

"Sigaradan."

Sigaradan değil. Kendisi kesmiş. Birkaç yıl önce. Devran yüzünden. Devran için. Devran'a rağmen. Devran, onu pek de sevmeyen bir adam. Öyle diyor Efsun Abla. Başlarda deli gibi âşık olmuş Efsun'a. Efsun da ona.

"Devran sence yakışıklı mı Efsun Abla?"

"Ondakine yakışıklılık denmez. Şeytan tüyü denir."

"Peki bendekine ne denir?"

"Sen yakışıklısın şair. O senin gibi değil. O daha çok benim gibi."

Devran. Daha tanımadığım, benden bile genç bir adam. Çok yakında tanışacağız. Ve ikimiz de tanıştığımızıza pişman olacağız.

"Demek bacaklarını Devran yüzünden, Devran için, Devran'a rağmen kendin kestin Efsun Abla?"

Hâlâ ama hâlâ deli gibi âşık olduğu genç sevgilisi artık onu erkeklere satmasını diye kesmiş. Uzun uzun hesap yapmış. "Ben," demiş, "bu bacakları keserim," demiş. "Bacakları kesik yaşlı bir orospu artık para etmez," demiş. "Devran beni ona buna peşkeş çekmez," demiş. "Bir tekerlekli sandalye alırız," demiş. "Sokaklarda dilerim ben," demiş. "Eve daha çok para getiririm," demiş. "Devran beni daha çok sever," demiş. "Bu yaştan sonra dilenmek sevişmekten daha az yorar," demiş. "Sevdiğim adam da biraz beni sevsin artık," demiş. Hepsini bir bir hesap etmiş.

Ama bacakları olmayan ve erkeklere satılmayan yaşlı bir kadının genç sevgilisinin ilgisini tamamen kaybedeceğini, bir tekerlekli sandalye alındıktan sonra genç adamın onu o sandalyeyle sokağa atacak kadar gaddarlaşabileceğini hesaplayamamış.

"Hesaplayamadım be Musa."

Hesapla be Efsun Abla! Bir şeyi de hesapla şu hayatta!

Mesela sana âşık olabileceğimi hesapla.

Evet, bacakları olmayan ve yaşı yaşımdan iki katı olan, zargana gibi zayıf ve yarı kaçık bir kadına âşık olabilirim ben. Farkında değilsin. Sana ne zaman baksam, entarin sıyrılıyor hafiften. İçinde bir kötülük yok biliyorum ama benim var Efsun Abla... Benim içim sana fena.

"Ne doğumumuz ne ölümümüz ne de doğumla ölüm arasında can çekişerek sürdürdüğümüz hayatlar bize ait. Başkalarının isteklerinden doğuyor, başkalarının istediği gibi yaşıyor ve başkaları yüzünden ölüyoruz. Bizim sandığımız hayat bizim değil, bizim sandığımız beden bizim değil..."

Karanlık geçmişi tuhaf olaylarla dolu, bacakları dizlerinden kesik yaşlı Efsun Abla...

Kim olduğunu hatırlamayan, hafızasını yitirmiş Adnan Abi...

Sokaklarda orospuluk yaparak para kazanan toksikoman Hülya...

Bir sabah uyanıp düzenini, evini, ailesini, işini terk ederek sokaklardaki tekinsiz hayata karışan, kafası karışık şair Musa...

Ve çöpte bulunmuş bir bebek, Matruşka...

Her biri kendi zorlu sorularıyla baş etmeye çalışan ve kucaklarındaki kim-sesiz bebekle şehrin sokaklarında kendilerine barınacak bir delik arayan bu dört insan, bilinmeze doğru sürüklenen hayatlarıyla en sert gerçeklerle iştaret eden uçurumların kıyısında dolanıyor.

Onlar her şeye karşın ayakta kalmakta inat edip şehri kuranların ve yıkan-ların kimliğini sorgularken, okuru da kendi kimliğiyle yüzleştiren sorular denizine açılmaya davet ediyor.

*Başkalarının Tanrısı*yla Mine Söğüt biri bebek beş sokak insanının yarı hayal yarı gerçekçi hikâyesiyle, yanından geçip gittiğimiz ve görmezden geldiğimiz insanların tannısına, dolayısıyla da sözümona medeniyetimiz-in temellerine dair acımasız bir sorgulamaya girişiyor.

#büyükşehir #barınma #aşk #ölüm #düzen #aile #yoksulluk #aidiyet #öksüzlük

Kapak resmi: Bahadır Baruter

 can

canyayinlari.com | [f](#) | [i](#) | [t](#) | [canyayinlari](#)

roman

ISBN 978-975-07-5684-9

9 789750 756849